

NASIONALE SENIOR CERTIFIKAAT-EKSAMEN
NOVEMBER 2017

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL: VRAESTEL I

NASIENRIGLYNE

Tyd: 2½ uur

100 punte

Hierdie nasienriglyne word voorberei vir gebruik deur eksaminatore en hulpeksaminatore. Daar word van alle nasieners vereis om 'n standaardiseringsvergadering by te woon om te verseker dat die nasienriglyne konsekwent vertolk en toegepas word tydens die nasien van kandidate se skrifte.

Die IEB sal geen gesprek aanknoop of korrespondensie voer oor enige nasienriglyne nie. Daar word toegegee dat verskillende menings rondom sake van beklemtoning of detail in sodanige riglyne mag voorkom. Dit is ook voor die hand liggend dat, sonder die voordeel van bywoning van 'n standaardiseringsvergadering, daar verskillende interpretasies mag wees oor die toepassing van die nasienriglyne.

AFDELING A   LEESBEGRIP

VRAAG 1   KOERANTARTIKEL

1.1   1.1.1   Onwaar

1.1.2   wêreldwyd

1.2   Yana maak haar elke oggend (met haar nat neusie) wakker.

1.3   Nee

Sy het 36 000 volgelinge wat haar op Instagram volg.

Sy is wêreldwyd bekend en geliefd.

Dis vreemd dat sy 'n voorliefde vir kerse het.

OF

Ja

Sy is net 'n gewone kat wat oulik lyk (maar haar eienaar het 'n sensasie van haar gemaak).

Sy is soos alle katte spelerig.

NB: punt is vir die motivering en nie vir JA of NEE nie.

1.4   1.4.1   (met) 'n eekhorinkie

1.4.2   Haar stert is harig en sag.

Haar pels is wollerig (veral op die stert).

1.5   Sy het nog 10 000 volgelinge op Instagram bygekry./Sy spog nou met 37 000 aanhangers.

1.6   Sy het haar met kos uit die afvoerpylp gelok.

1.7   "Sy is soos 'n vegter met 'n oulike en sterk geaardheid."/Soms kan sy baie arrogant wees (en dink dat ek haar bywoner is.)"

1.8   As sy dink daar is iets met jou verkeerd, sal sy in haar bed bly lê.

1.9   Al drie katte is spelerig/hou van speletjies.

NIE: al drie het vrouens as eienaars (dit is nie 'n eienskap nie!)

VRAAG 2   VISUELE BEGRIP – WEERKAARTE

- 2.1   Beaufort-Wes
- 2.2   • In Oudtshoorn is die maksimum temperatuur warmer as in Mosselbaai.
         • In Oudtshoorn is die minimum temperatuur kouer as in Mosselbaai.
         (Enige een)
- 2.3   Al twee is sonnig (met dieselfde windsnelheid/'n windsnelheid van 20).
- 2.4   Daar is motreën (met son) in Kaapstad.
- 2.5   Plettenbergbaai
- 2.6   Laagwater
- 2.7   B – 11 April
- 2.8   2.8.1   Kaap Agulhas
         2.8.2   Calvinia

VRAAG 3

- 3.1   D – uiters hoog
- 3.2   Daar is groot swart borrels rook wat agter die motor uitkom.
- 3.3   Hy hou sy hand oor sy neus (en mond).
- 3.4   3.4.1   Onwaar
         3.4.2   Die strepies/lyntjies om die apparaat dui aan dat dit werk.
- 3.5   skok/verbasing
- 3.6   Hy wys met sy arm in die rigting van die bakkie.
- 3.7   kreunend ($\frac{1}{2}$) en opsukkel ($\frac{1}{2}$)

AFDELING B OPSOMMING

VRAAG 4

NB – Almal wat hierdie vraag nasien, moet die punte op dieselfde manier op die kandidaat se vraestel aanbring. Die sub-eksaminator sal hierdie metode tydens die nasiensessie vasstel en oordra.

Let op na die volgende nasienriglyne vir die opsomming:

- Elke punt/sin tel 2 punte. As die opgesomde sin dus gedeeltelik korrek is, word 1 punt toegeken.
- Kommas en voegwoorde mag gebruik word.
- Indien al 5 sinne korrek is, behaal die kandidaat 10 uit 10.
- Taal- en spelfoute word nie gepeenaliseer nie.
- Minus 1 vir enige direkte aanhalings.
- Formaat: minus 1 as die sinne nie genommer is nie. Geen ander formaatfoute word gepeenaliseer nie.
- Minus 1 as daar minder as 60 of meer as 80 woorde is, of as daar geen woordtelling is nie.
- **die** en **'n** tel as deel van die woordtelling.

1. Die verrassings dra nie by tot die spanning nie **en** die regie is swak.
2. In baie tonele is die onderbeligting steurend **en** die swak redigering belemmer die vloei van die tonele.
3. Die kameraskote in die film is goed **en** die akteurs se toneelspel is wonderlik.

OF

Die kameraskote in die film is goed **en** die rolverdeling is goed.

OF

Die rolverdeling van die karakters is goed **en** die toneelspel is goed.

4. Dit is nie jou gewone draaiboek nie, **en** die film behou steeds sy gelukkige einde.
5. (Die musiek is te dramaties **en** die kostuums is nie reg vir die era van die film nie.) Die musiek is nie geskik vir die inhoud nie en die kostuums onvanpas vir die tyd waarin die verhaal afspeel.

(76 of 77 of 78 woorde)

AFDELING C POËSIE

VRAAG 5 VOORBEREIDE GEDIG

- 5.1 B – enjambement
- 5.2 Dit verskerp die dringendheid van die opdrag (iets soortgelyks).
- 5.3 Iemand keer jou af/wil niks met jou te doen hê nie/sluit jou uit (sy/haar vriendekring).
- 5.4 Om aan te dui dat daar menige dinge is wat as 'n rede gebruik kan word (te veel om op te noem/kies self een).
- 5.5 "As jy dink daar is net donker (in die toekoms.)"
- 5.6 5.6.1 A – 'n eufemisme.
- 5.6.2 Selfdood/selfmoord
- 5.7 Tieners
- 5.8 Reël 1–15 is saam gegroepeer en verteenwoordig almal wat opgestaan het. Die woorde "Staan op!" kom herhaaldelik in hierdie deel voor.
- Reël 16 is apart geskryf en is die enigste reël wat die woord "sit" bevat. Dit verteenwoordig hoe min mense sou bly sit het.

VRAAG 6

- 6.1 Die spreker weet nog nie wie sy/haar geliefde gaan wees nie./Die geliefde se gevoelens is nog onbekend.
- 6.2 6.2.1 A B C B
- 6.2.2 Gebroke rym
- 6.3 Jy kan dit geheim hou, want as jy jou hand toevou, kan niemand sien wat daar geskryf staan nie. Net jy sal daarvan weet (iets soortgelyks). Die palm van die hand is 'n intieme plek (bv. handvashou).
- 6.4 Die naam op die passerblik sal soos die braille-skrif op papier uitstaan (vir almal) om dit te lees.
- 6.5 Die spreker wil seker maak dat almal weet die naam (m.a.w. die persoon) behoort aan hom/haar.
- 6.6 NEGATIEF

6.7 Ja. Hy/Sy is besig om obsessief oor die persoon (?) op te tree.

OF

Nee. Soos enige tiener wat op iemand verlief raak, is sy/haar reaksie hewiger as gewoonlik. Dit is egter deel van die grootword proses.
(Enige sinvolle motivering vir JA/NEE moet oorweeg word.)

6.8 "en, wie weet, dalk nog die T-hemp van my pyn."

VRAAG 7

7.1 7.1.1 Dit is 'n sonnet.

7.1.2 Die gedig bevat 14 reëls.
Dit het 3 kwatryne en 'n rymende koeplet.
Die wending vind ná reël 12/in reël 13 plaas.
(Enige twee)

7.2 geleiband (½)
gehoorsaam (½)

7.3 Die spreker se woorde (gedigte) word met 'n (troetel)dier/-hond vergelyk.

7.4 7.4.1 In strofes 1–3 is die toon ernstiger, want die spreker probeer bewys lewer dat hy goeie, diep, betekenisvolle gedigte kan skep. (Iets soortgelyks.) (1)

In strofe 4 is die toon ligsinnig om te wys dat hy ook rympies kan maak wat nie ernstig is nie. (Hy gebruik sy woorde op 'n spelerige manier.) (1)

7.4.2 In strofes 1–3 is die rym en strofebou rigied (beteuel), want die lengte van elke reël is kort en die inhoud is bondig saamgevat. (1)

In strofe 4 is die reëls langer (asof hulle weggebreek het van dit wat hulle terughou). (1)

OF

Die beeldspraak verander van honde (woorde) wat "geleiband" is (1), na 'n klomp klein hondjies (werpsel) wat "aandag probeer trek" (1)

7.5 Hy wil goeie/betekenisvolle/diep/ernstige woorde/sinne skryf.

OF

Woorde moet die bedoelde betekenis oordra.

AFDELING D   TAALVAARDIGHEID

VRAAG 8   SINSTRUKTURE

- 8.1   Pa vra vir sy seun of hy nie vandag moet studeer nie.
- 8.2   Die seun behoort vir die eksamen te leer.
- 8.3   Die motor waarin die seun en sy meisie sit, is oulik.
- 8.4   Nee, die seun gaan nie meer vandag verder studeer nie.
- 8.5   Gister het die seun sy meisie strand toe geneem om te gaan swem.
- 8.6   Sy motor is elke dag deur die seun op die besige pad bestuur.
- 8.7   Volgende week sal die seun bereid wees om te studeer.
- 8.8   Nóg die seun nóg die meisie wil by die huis bly.
- 8.9   Die seun gaan winkels toe om te (kan) ontspan.
- 8.10   Hy studeer nie hard genoeg nie; dus gaan hy in die eksamen sukkel.
- 8.11   Verlede jaar was die seun verbaas (gewees) toe hy sy uitslae kry (gekry het).

VRAAG 9   WOORDSTRUKTURE

- 9.1   ouers
- 9.2   hom
- 9.3   daaglik
- 9.4   universiteit
- 9.5   hyg
- 9.6   geskeurde
- 9.7   moeilike
- 9.8   kombuis
- 9.9   doodbang
- 9.10   slaag
- 9.11   op
- 9.12   n.a.v.
- 9.13   stryende
- 9.14   eksamenlokale
- 9.15   derde
- 9.16   waarin

NB: Onthou: spelling tel!

VRAAG 10   KOMMUNIKASIE

- 10.1   Moet asseblief nie in die water gaan nie! Daar is 'n groot haai wat hier rondswem.

(16 woorde)

- 10.2   Gaan julle die mense uit die see roep? Die haai kan hulle tog maklik aanval as hulle aanhou swem.

(19 woorde)

- 10.3   Ek hoop nie die skiboot slaan om en die mense val in die water nie.

OF

Die branders kan dalk die skiboot omslaan en dan kan die haai daardie mense byt.

(15 woorde elk)

- 10.4   Het enige van julle my seun hier iewers gesien? Hy is twaalf jaar oud en het 'n rooi swembroek aan.

(19 woorde)

- 10.5   Toemaar, julle kan almal ontspan. Die skiboot het die haai tot diep in die see verjaag. (16 woorde)

OF

Moenie meer bekommerd wees nie. Die haai het agter 'n skool sardiens aangeswem en is nie meer hier nie.

(19 woorde)

Totaal: 100 punte